

» PŘEHLEDOVÉ ČLÁNKY

VLIV OBEZITY NA NÁSTUP PUBERTY A MENSTRUAČNÍ CYKLUS

stravovací návyky a fyzickou aktivitu. Školy by měly poskytovat přístup k vyvážené stravě a nabídky sportovních aktivit.

Léčba a farmakoterapie

Farmakologická intervence: U dívek s obezitou a PCOS by měla být zvažena hormonální léčba, která reguluje menstruační cyklus a snižuje hladiny androgenů. Kombinovaná hormonální antikoncepce je vhodná volba. Nejvhodnější a nejsnazší je v tomto případě užití kombinované estrogen-gestagenové antikoncepce. Vyřeší nepravidelný cyklus a lze ji užívat dlouhodobě až do doby, kdy bude dotyčná plánovat těhotenství. Velkou výhodou bývá markantní klinický efekt, kdy adolescentní uživatelka ocení výrazné zlepšení hirsutismu a akné.

Metformin: U adolescentek s inzulinovou rezistencí může být předepsán metformin, který zlepšuje citlivost na inzulín a může také napomáhat snižování hmotnosti. Jeho použití by mělo být vždy konzultováno s odborníkem na endokrinologii.

Prevence dlouhodobých komplikací

Pravidelné sledování: Dívky s obezitou a PCOS by měly být dlouhodobě sledovány nejen z hlediska gynekologických problémů, ale i rizika vzniku metabolických onemocnění, jako je diabetes 2. typu, hypertenze a kardiovaskulární choroby.

Bariatrická chirurgie: V krajních případech, zejména u adolescentek s těžkou obezitou a komorbiditami, může být bariatrická chirurgie vhodnou volbou. Tento přístup by měl být

zvážen pouze po vyčerpání konzervativních postupů a musí být prováděn v centrech specializovaných na dětskou obezitu.

Důraz na vzdělávání

Prevence na školách: Vzdělávací programy zaměřené na zdravou výživu, důležitost fyzické aktivity a rizika spojená s obezitou, by měly být zaváděny na školách již od raného věku. Poskytování informací o správném stravování, fyzické aktivitě a zvládnání stresu může pomoci v prevenci obezity u dospívajících dívek.

Zdravotní výchova: Dívky v adolescenci by měly být pravidelně informovány o důsledcích obezity a PCOS, stejně jako o možnostech prevence a léčby, aby se zvýšilo jejich povědomí o rizicích spojených s nezdravým životním stylem.

LITERATURA

1. Obesity and overweight. World Health Organization. Updated March 1, 2024. Available at: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/obesity-and-overweight>.

2. Lébl J, Al Taji E, Koloúšková S, et al. Dětská Endokrinologie a diabetologie Praha: Galén 2016: 615 s.

3. Bauman D. Impact of obesity on female puberty and pubertal disorders. Best Practice & Research Clinical Obstetrics and Gynaecology. 2023; 91:102400.

4. Itriyeva K. The effects of obesity on the menstrual cycle. Current Problems in Pediatric and Adolescent Health Care. August 2022;52(8).

5. Interdisciplinary European guidelines on metabolic and bariatric surgery Obesity Facts. 2013;6:449-468. and Obesity Surgery 2014;24:42-55.

6. Huang A. Connection between Obesity and Puberty. Current Opinion Endocr Metab Res. 2020;14:160-168.

KNIŽNÍ NOVINKA

Olga Dlouhá et al.

PORUCHY VÝVOJE ŘEČI

Druhé, doplněné a přepracované vydání

Monografie **Poruchy vývoje řeči** je zaměřena na různorodé problémy dětské řeči, které jsou dány porušením raným vývojem. Úvodní část popisuje anatomické a fyziologické aspekty a procesy, které se podílejí na vývoji nejen řeči a jazyka, ale i mozku. Nejsou opomenuta ani jazykovědná hlediska. Obecná část se věnuje klasifikaci, etiologii, diagnostice a terapii vývojových poruch řeči. Ve speciální části publikace jsou pak prezentovány všechny základní oblasti vývojových poruch řeči a jazyka: především vývojová dysfázie, ale i vývojová dysartrie, dyspraxie, dyslalie, pervazivní vývojové poruchy řeči, poruchy u postižení dalších důležitých oblastí CNS a oblasti otorofaciální, včetně chromosomálních a vrozených metabolických vad.

Význam monografie zvyšuje skutečnost, že poznatky a názory z vlastní dlouholeté klinické zkušenosti a výzkumu autorky a jejích spolupracovníků jsou doplněny mezioborově a pohled na vývoj řeči a jeho poruchy je zpracován z hlediska dětské neurologie, klinické psychologie, klinické logopedie, foniatrie i dětské psychiatrie.

Publikace se zabývá vývojovými řečovými poruchami především z pohledu lékaře, nikoli pedagoga. Je určena všem, kdo se zabývají problematikou poruch verbální komunikace, tedy foniatrům, neurologům, psychiatrům, pediatrům, klinickým psychologům a rovněž specialistům z oboru klinické logopedie.

Součástí knihy je i samostatně neprodejná CD s ukázkami nejběžnějších poruch řeči u dětí (dysartrie; dysfázie; dyslalie; koktavost; porucha sluchu; rozštěpy rtu a patra) z archivu pražské foniatrické kliniky.

Praha: Galén 2024, 280 s. – Druhé vydání, 155–225 mm, vázané, barevně, 700 Kč, ISBN 978-80-7492-700-3

Kontakt: Galén, spol. s r.o., Na Popelce 3 144/10a, 150 00 Praha 5, tel.: 602 139 914, e-mail: objednavky@galen.cz, www.galen.cz